Ankenævnet for Forsikring

Den 3. maj 2016 blev i sag nr. 88906:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PenSam Liv forsikringsaktieselskab
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

afsagt

k e n d e l s e :

Afdøde forsikringstager havde pensionsordning i PenSam Liv forsikringsaktieselskab. Boet efter hende klager over afslag på udbetaling af invalidesum.

Det fremgår af sagen, at afdøde forsikringstager i oktober 2014 ansøgte om udbetaling af helbredsbetingede ydelser, og at selskabet i brev af 21/10 2015 vurderede, at hendes erhvervsevne var varigt nedsat med mindst 2/3. Hun afgik ved døden den 30/10 2015. Selskabet har afvist at udbetale invalidesum med henvisning til, at hun ikke var fratrådt sin stilling på dødsfaldstidspunktet, og dermed ikke er berettiget til udbetalingen i henhold til betingelserne.

I klageskemaet dateret 6/1 2016 har klageren bl.a. anført:

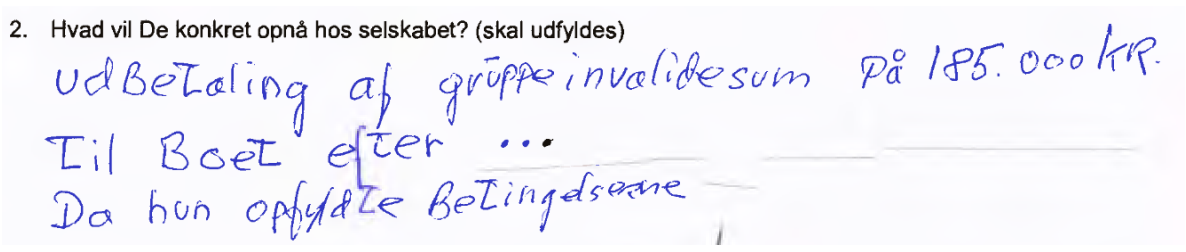
2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
Udbetaling af gruppeinvalidesum på 185.000 kr.
Til Boet efter ...
Da hun opfyldte Betingelserne

I vedlagt brev fremgår yderligere bl.a.:

"Klage over PenSam (bilag B), forsikringsselskabs afgørelse af den 20-11-2015, vedrørende manglende udbetaling af gruppeinvalidesum på 185.000 kr.
I afgørelsen lægges til grund, at min kone ikke var fratrådt sin pensionsgivende stilling, inden hun døde.

Bilag E, lønspecifikation. Her har jeg tegnet en cirkel som fastslår, at sidste arbejdsdag var fredag den 30-10-2015, ved normal arbejdstidsophør

Bilag F, anmeldelse i dødsbo. I … lønsystem havde man ikke taget højde for at der fejlagtigt blev udbetalt for meget løn.

Da … opdage fejlen blev det for meget udbetalte beløb krævet betalt tilbage af dødsboet.
Bilag F fastslår dermed, at … har lagt til grund, at ansættelsesforholdet er ophørt ved normal arbejdstidsafslutning fredag den 30-10-2015, hvilket er KL. 16:00. Da … ikke har udvidet åbningstid, som andre …, så er KL. 16:00 det reelle tidspunkt for både ansættelsesophør, og lønophør. Det er også det tidspunkt der er blevet afregnet til, - og ikke et minut længere!

Bilag G, opsigelse. Fastslår ligeledes at ansættelsesforholdet bringes til ophør ved normal arbejdstidsophør fredag den 30-10-2015

Bilag D og bilag C. Forsikringsbetingelser gældende fra den 01-01-2015. [Afdøde forsikringstager] efterlever samtlige betingelser for udbetaling, da hun først døde om aftenen

Bilag A. PenSam bekræfter den 21-10-2015, at [afdøde forsikringstager] opfylder betingelserne hos PenSam for at få udbetalt invalidesum på 185.000 kr.

Citat 'Det betyder at du opfylder betingelserne for at få invalidesum, som er et engangsbeløb' citat slut. Jeg har understreget denne tekst for at fremhæve, at der efter kommaet i samme sætning står citat' og invalidepension fra den 01-11, hvor vi forventer, at du har lønophør. Du får din pension udbetalt en gang om måneden forud' citat slut.

Altså skelnes der mellem hvad man straks har ret til, og hvad man løbende har ret til forud.

Her under neden procederer jeg hvorfor PenSam skal udbetale invalidesum.:
[Afdøde forsikringstager] afgik først ved døden om aftenen, fredag den 30-10-2015, ca. KL. 18:30. Det er også det tidspunkt der blev skrevet i dødsattesten.

[Afdøde forsikringstagers] ansættelsesforhold, og lønindtægt blev bragt til ophør fredag den 30-10-2015, KL. 16:00. Det fremgår af bilag E, F og G.

[Afdøde forsikringstager] levede således i 2,5 timer efter at betingelserne for udbetaling var opfyldt. Derfor har Boet efter [afdøde forsikringstager] krav på at få invalidesum på 185.000 kr. udbetalt.

PenSam har efterfølgende uden dokumentation postuleret, at [afdøde forsikringstager] skulle have været i live den 01-11-2015, for at der kan udbetales invalidesum.
Min påstand er den, at det ikke fremgår af forsikringsbetingelserne. Om PenSam har deres egne interne regler for udbetaling er den forsikrede uvedkommende.

I øvrigt gælder der særlige bestemmelser for de forsikrede medlemmer som PenSam overtog, da man tilbage i tiden overtog medlemmer fra det …
Dette forhold har PenSam ikke redegjort for

Forsikrede [afdøde forsikringstager], og andre forsikrede er aldrig blevet oplyst af PenSam, at man skal være i live efter den 1. i en hvilken som helst måned for at man kan få invalidesummen udbetalt invalidesum.

Det fremgår heller ikke et eneste sted i de forsikringsbetingelser PenSam ind til videre har fremlagt."

Selskabet har i brev af 15/2 2016 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"**Vores konklusion**
[Afdøde forsikringstager] nåede ved sin død ikke at få ret til udbetaling af gruppeinvalidesum fra sin arbejdsmarkedspensionsordning, da betingelserne i arbejdsmarkedspensionsordningen ikke var opfyldt, idet [afdøde forsikringstager] på dødsfaldstidspunktet den 30.10.2015 ikke var fratrådt den stilling, som gav ret til pensionsbidraget.

Vi fastholder derfor, at [afdøde forsikringstager] ved sin død den 30.10.2015 ikke opfyldte betingelserne for udbetaling af gruppeinvalidesum.

Aftalegrundlag
[Afdøde forsikringstager] blev i tilknytning til sin ansættelse omfattet af arbejdsmarkedspensionsordningen i PMF Pension pr. 01.06.1990.

Den 01.04.2006 overtog PenSam administrationen af PMF Pension fra … I forbindelse med overtagelsen fik [afdøde forsikringstager] - som bilag til brev af 07.07.2006 - tilsendt Pensionsregulativ for PMF-Pension, Kort om gruppeliv i PMF-Pension og Information om behandling af personoplysninger.

Efterfølgende har [afdøde forsikringstager] ved brev af 16.03.2007 fået tilsendt information om gruppeforsikringerne i PMF-Pension ('Nyt om gruppeforsikringerne i PMF-Pension') samt 'Forsikringsbetingelser' i forbindelse med, at PMF Pension's gruppeforsikringer (ved invaliditet, kritisk sygdom og død) blev flyttet fra … til PenSam.

Vi vedlægger Pensionsregulativ for kunder optaget i PMF-Pension før 1. januar 2002 (bilag 1) samt Betingelser for Gruppeforsikring i PMF Pension (bilag 2), som afdødes ægtefælle … i øvrigt fik tilsendt på egen foranledning den 12.10.2015.

Sagsfremstilling
Som led i [afdøde forsikringstagers] ansættelsesforhold blev hun optaget i PMF Pension den 01.06.1990.

Den 01.04.2006 overtog PenSam administrationen af PMF Pension og indbetaling af pensionsbidrag for [afdøde forsikringstager] fortsatte herefter til pensionsordningen i PenSam.

Afdødes arbejdsgiver har siden da i henhold til overenskomst for ansættelsen indbetalt månedlige løbende pensionsbidrag til [afdøde forsikringstagers] pensionsordning i PMF Pension.

Der er indbetalt pensionsbidrag fra arbejdsgiver til [afdøde forsikringstagers] pensionsordning indtil udgangen af oktober måned 2015, hvorefter indbetaling af pensionsbidrag ophørte som følge af, at [afdøde forsikringstager] afgik ved døden den 30.10.2015.

Kunden ansøgte i oktober 2014 om udbetaling af Gruppesum ved visse kritiske sygdomme og fik i den forbindelse udbetalt 100.000 kr. fra Forsikring ved visse kritiske sygdomme i PMF Pension på baggrund af en diagnose stillet den 05.10.2014.

Som følge af sygdom søgte [afdøde forsikringstager] den 05.10.2015 endvidere PMF Pension om udbetaling af en helbredsbetinget ydelse som følge af erhvervsevnenedsættelse. Af ansøgningsskemaet fremgik, at [afdøde forsikringstager] havde modtaget sin opsigelse og at opsigelsen var gældende fra den 31.10.2015.

Samme dag (05.10.2015) sendte afdødes ægtefælle en e-mail til PenSam, hvori han meddelte, at hans hustru var tilkendt offentlig førtidspension pr. 01.11.2015. Kopi af meddelelsen fra … om afdødes berettigelse til offentlig førtidspension pr. 01.11.2015 var vedhæftet e-mailen.

Efterfølgende blev [afdøde forsikringstager] ved PenSam's brev af 21.10.2015 (bilag 3) orienteret om, at hendes erhvervsevne var vurderet varigt nedsat med mindst 2/3, hvorfor hun opfyldte betingelserne for udbetaling af invalidesum ved 2/3 invaliditet, som et engangsbeløb, og invalidepension fra den 01.11.2015, hvor det forventedes, at [afdøde forsikringstager] havde lønophør.

[Afdøde forsikringstager] afgår ved døden den 30.10.2015, hvilket meddeles PenSam telefonisk via en begravelsesforretning den 02.11.2015.

Det konstateres i den forbindelse, at kunden ikke er berettiget til udbetaling af gruppeinvalidesum og invalidepension, idet [afdøde forsikringstager] er afgået ved døden inden udgangen af oktober og dermed før fratrædelsen af den stilling, som gav ret til pensionsbidraget.

Ægtefællen klager ved e-mail den 12.11.2015 (bilag 4) over, at der ikke udbetales gruppeinvalidesum, idet han er af den opfattelse, at [afdøde forsikringstager] opfylder betingelserne for udbetaling af gruppeinvalidesummen.

Ægtefællen tilskrives ved brev af 19.11.2015 om, at afdøde [afdøde forsikringstager] var omfattet af en gruppelivsforsikring i PMF Pension og der som følge heraf tilkommer ham en gruppelivssum på 400.000 kr. Der trækkes ikke afgift af beløbet, idet han som ægtefælle er fritaget fra boafgift. Ifølge Pensionsbeskatningsloven skal udbetalingen heller ikke medregnes i den personlige indkomst, ligesom der hverken skal betales anden skat eller afgift til staten. Gruppelivssummen på 400.000 kr. udbetales til ægtefællen den 09.12.2015.

PenSam fastholder imidlertid afslag på udbetaling af gruppeinvalidesum ved brev til ægtefællen af 20.11.2015 (bilag 5) under henvisning til, at [afdøde forsikringstager] ikke var fratrådt sin pensionsgivende stilling inden hun døde.

Ægtefællen meddeler i e-mail af 15.12.2015 til PenSam, at han ønsker afgørelsen indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Vores vurdering
Som det fremgår af betingelserne for Gruppeforsikring i PMF Pension er der tale om ydelser, som kommer til udbetaling ved overgang fra en erhvervsaktiv tilværelse til en pensionisttilværelse. Det er derfor et krav, at der både er tale om en varig nedsættelse af erhvervsevnen med 2/3 og at der er lønophør.

Forsikringsbegivenheden, som giver ret til udbetaling af gruppeinvalidesum fra Gruppeforsikring i PMF Pension, er først indtrådt, når alle betingelser for udbetaling er opfyldte. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en eller en del af betingelserne er opfyldte.

I [afdøde forsikringstagers] tilfælde er den del af betingelserne, som vedrører lønophør, ikke opfyldt, og [afdøde forsikringstager] nåede ikke inden sin død at opfylde alle betingelser for udbetaling af gruppeinvalidesum fra Gruppeforsikring i PMF Pension

Det fremgår af [fagforenings] overenskomst for pædagogmedhjælpere § 18 A stk. 1 (bilag 6), at opsigelse følger efter Funktionærlovens bestemmelser (bilag 7) vedrørende opsigelse. Her fremgår i § 2 at arbejdsgivers opsigelse skal varsles 'til fratræden ved en måneds udgang'. Det vil sige enten den 28/29 (februar) den 30 (april, juni, september og november) eller den 31 (januar, marts, maj, juli, august, oktober og december).

Dette er også i overensstemmelse med de oplysninger, som vi modtog med mail den 05.10.2015, hvor det af ansøgningsskemaet fremgik, at [afdøde forsikringstager]havde modtaget sin opsigelse og at opsigelsen var gældende fra den 31.10.2015.

Arbejdsgiver har ikke accepteret opsigelse med fratræden den 30.10.2015 kl. 16.00. Der kan alene være tale som en bekræftelse på modtagelsen og ikke om en konkret stillingtagen til de nærmere forhold om [afdøde forsikringstagers] fratræden.

Vi finder således ikke, at der er indgået en konkret aftale om fratræden på en skæv dato, men at der i stedet er tale om en ensidig erklæring fra [afdøde forsikringstagers] side. Hvis der indgås sådanne aftaler, der afviger fra de bagliggende overenskomster, sker det normalt i forbindelse med tiltræden af en ny stilling, hvorfra der fremover betales løn.

I det foreliggende tilfælde ville en aftale om et skævt fratrædelsestidspunkt desuden være uden reelt indhold, idet [afdøde forsikringstager] netop ikke ses at kunne have en sådan begrundelse, idet hendes fratræden desværre er begrundet i alvorlig sygdom.

Vores konklusion er således, at der ikke er påvist reelle og saglige begrundelser for, at [afdøde forsikringstagers] fratræden skulle være før udgangen af oktober 2015, Det er således oplysningerne fra 05.10.2015 om, at fratræden sker den 31.10.2015, der må lægges til grund.

Det er en sædvanlig betingelse i tilsvarende invalide- og førtidspensionsforsikringer, at det er en forudsætning, at bidragsbetalingen til forsikringen er ophørt, og den forsikrede er fratrådt sin stilling. Dette skal ses i sammenhæng med, at denne form for forsikringer er beregnet på at dække den begivenhed, at den forsikrede oplever at skulle overgå fra en aktiv erhvervstilværelse for at fortsætte sin tilværelse som pensionist. Der er således tale om livsbetingede ydelser, og en arbejdsmarkedspensionsordning vil da også foruden de ydelser, som er beregnet til den forsikredes egen pensionering, typisk indeholde døds-

faldsbetingede ydelser - som det også er tilfældet i [afdøde forsikringstagers] arbejdsmarkedspensionsordning.

Vi fastholder, at der ikke er opnået ret til udbetaling af gruppeinvalidesum, fordi forsikringens betingelser for udbetaling ikke er opfyldte.

Ankenævnspraksis

Det er fast antaget, at der ikke kan ske udbetaling fra en forsikring, hvis de betingelser for udbetaling, som er opstillet i forsikringens betingelser, ikke er opfyldte.

Der findes adskillige ankenævnsafgørelser herom, og der kan eksempelvis henvises til kendelser nr. 75.094, 73.383 og 73.559.

PenSam fastholder sin afgørelse
PenSam fastholder, at [afdøde forsikringstager] ikke opfyldte betingelserne for udbetaling af gruppeinvalidesummen, da hun den 30.10.2015 afgik ved døden og på hvilket tidspunkt, hun endnu ikke var fratrådt den stilling, som giver ret til pensionsbidraget, hvilket er et krav ifølge 'Betingelser for Gruppeforsikring i PMF Pension' (jf. 3.2.2.).

PenSam kan kun udbetale gruppeinvalidesummen når betingelserne er opfyldt, hvilket de desværre ikke har været i [afdøde forsikringstagers] tilfælde."

Klageren har i brev af 18/2 2016til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"PenSam har under deres svar, i afsnittet 'vores vurdering', side 4, fejlagtigt lagt til grund, at det er [afdøde forsikringstager] der er opsagt af …. Det er ikke tilfældet!
Muligt, at PenSam i god tro på grund af min måske lidt klodsede måde at fremlægge sagen på har været af den opfattelse.

Fakta er, at det var [afdøde forsikringstager] som der selv ønskede at fratræde sin stilling til ophør den 30-10-2016, ved normal arbejdstidsophør. Jeg afleverede personligt [afdøde forsikringstagers] opsigelse, og … bekræftede omgående mundtligt på stedet, uden ophold, at det var helt OK med fratrædelsesdagen den 30-10-2016. Så aftalen om opsigelse er fuld gyldig. I øvrigt behøver en opsigelse ikke at være skriftlig. En mundtlig opsigelse er også juridisk bindende!

I overenskomsten med [fagforening] er der heller intet til hindre for, at man kan fratræde sin stilling til en hvilken som helst dag i måneden.

Det skal samtidig understreges, at … jo netop af egen drift har krævet den for meget udbetalte løn tilbagebetalt af boet. Det har de, fordi det fremgår af opsigelse, at der er lønophør ved normal arbejdstids afslutning fredag den 30-10-2016.

[Afdøde forsikringstager] døde først ud på aftenen, altså adskillige timer efter at lønnen var stoppet, og at alle arbejdsskadeforsikringer, pensionsordninger mv. var ophørt.
Dødstidspunktet kan jeg fremskaffe dokumentation for gennem vores egen læge, og hjemmepleje … i …

Derfor opfylder [afdøde forsikringstager] samtlige betingelser, uden undtagelse, for at få udbetalt gruppeinvalidesum på 185.000 kr."

I brev fra selskabet til afdøde forsikringstager af 21/10 2015 fremgår bl.a.:

"Jeg er nu færdig med at behandle din ansøgning om udbetaling på grund af sygdom og har vurderet, at din erhvervsevne er varigt nedsat med mindst 2/3.

Det betyder, at du opfylder betingelserne for at få invalidesum, som er et engangsbeløb, og invalidepension fra den 01.11.2015, hvor vi forventer, at du har lønophør. Du får din pension udbetalt en gang om måneden forud. Vi sender en oplysningsseddel, når vi kan udbetale pensionen.

Vi indsætter pensionen på din NemKonto.

Invalidesummen er på 185.000 kroner
Invalidesummen ved 2/3 invaliditet er på 185.000 kroner, som du hverken skal betale skat eller afgift af.

Vi indsætter pengene på din Nemkonto snarest muligt efter den 01.11.2015 såfremt du fortsat opfylder betingelserne for udbetaling."

Afdøde har i brev af 30/9 til sin arbejdsgiver skrevet følgende:

"Jeg … skal hermed meddele …, at jeg ønsker at opsige mit arbejde … på grund af sygdom, efter gældende overenskomst. Således at mit ansættelsesforhold ophører fredag den 30/10 2015 ved normal arbejdstidsophør."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**3.2. Gruppeinvalidesum**

3.2.1. Hvad er gruppeinvalidesum?
Gruppeinvalidesum er
- en forsikringsdækning, som er tegnet i tilknytning til PMF pensionsordningen i PenSam, og hvor medlemmet er ejer og forsikret
- beregnet på gruppegrundlag og tegnes for 1 kalenderår ad gangen
- en ren risikoforsikring, som medlemmet hverken kan genkøbe eller overføre
- tegnet som gruppeforsikring i klasse I for almindelig livsforsikring i PenSam Liv.

PenSam fastsætter præmie til gruppeinvalidesummen for 1 år ad gangen. Præmien ophører senest, når medlemmet fylder 60 år.

3.2.2. Hvornår udbetales gruppeinvalidesum?
PenSam udbetaler gruppeinvalidesum, hvis
- medlemmet beder om udbetaling, og
- medlemmet er under 60 år, og
- medlemmet er fratrådt den stilling, som gav ret til pensionsbidraget, og

- PenSam på baggrund af oplysninger om medlemmets helbredsforhold vurderer, at medlemmets erhvervsevne er varigt nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv, og
- medlemmet på grund af invaliditeten ikke har lønnet arbejde, og
- medlemmet ikke kan ansættes i en stilling med økonomisk kompensation for nedsat arbejdsindsats."

Nævnet udtaler:

Selskabet anførte i brev af 21/10 2015 til afdøde forsikringstager, at selskabet på baggrund af hendes ansøgning havde vurderet, at hendes erhvervsevne var varigt nedsat med mindst 2/3. Af brevet fremgik det endvidere, at klageren "opfylder betingelserne for at få invalidesum, som er et engangsbeløb, og invalidepension fra den 01.11.2015, hvor vi forventer, at du har lønophør."

Klageren har som ubestridt oplyst, at forsikringstageren afgik ved døden fredag den 30/10 2015 kl. ca. 18:30. Selskabet har efterfølgende afvist at udbetale invalidesummen til boet med henvisning til, at forsikringstageren var afgået ved døden inden udgangen af oktober og dermed før fratrædelsen af den stilling, som gav ret til pensionsbidraget.

Det fremgår blandt andet af forsikringsbetingelserne, at punkt 3.2.2, at gruppeinvalidesum udbetales, hvis "medlemmet er fratrådt den stilling, som gav ret til pensionsbidraget".

Nævnet bemærker indledningsvist, at forsikringsbetingelsernes punkt 3.2.2 ikke omtaler "lønophør", som må forstås som udgangen af oktober måned, men derimod angiver, at udbetaling sker, hvis "medlemmet er fratrådt den stilling …".

Et flertal udtaler:

Flertallet finder, at der ikke er belæg for i formuleringen ”fratrådt” i forsikringsbetingelsernes punkt 3.2.2 at indfortolke et krav om, at der tillige skal være tale om "lønophør", hvilket normalt ville have været ved udgangen af den 31/10 2015. Flertallet finder end-

videre ikke, at der er belæg for i den angivne formulering at indfortolke en forudsætning om, at fratrædelsestidspunktet skal regnes i hele dage.

På den baggrund og efter en samlet vurdering finder flertallet, at forsikringstageren var fratrådt sin stilling, som overenskomstansat medarbejder i en kommunal børnehave, da hun afgik ved døden 30/10 2015 kl. ca. 18:30.

Flertallet bemærker herved, at arbejdsgiveren i lønspecifikationen for oktober 2015 netop har angivet fratrædelsesdatoen som "30/10 2015", og altså ikke månedens sidste dag den 31/10 2015. Flertallet bemærker endvidere, at det af forsikringstagerens egen opsigelsesskrivelse dateret og modtaget af arbejdsgiveren den 30/9 2015 fremgik, at hendes ansættelsesforhold ophørte fredag den 30/10 2015 "ved normal arbejdstids ophør", hvilket ubestridt var før kl. 18:30.

Herefter, og idet selskabet før forsikringstagers død anerkendte, at hendes erhvervsevne var nedsat med mindst 2/3, finder flertallet, at selskabet ikke har været berettiget til at afvise udbetaling af invalidesum til boet efter forsikringstager. Det, som selskabet i øvrigt har anført, findes ikke at kunne føre til et andet resultat.

Et mindretal udtaler:

Mindretallet er enig med flertallet i, at forsikringstageren fratrådte sin stilling den 30/10 2015, men ved fastlæggelsen af tidspunktet herfor, skal der regnes i hele dage, hvorfor fratrædelsen først kan regnes fra midnat den 30/10 2015. Det anførte om fratrædelsestidspunktet i forsikringstagerens opsigelsesskrivelse den 30/9 2015 kan ikke ændre herpå.

Der træffes afgørelse i overensstemmelse med flertallets votum.

10. 88906

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, PenSam Liv forsikringsaktieselskab, skal udbetale invalidesummen til boet efter afdøde forsikringstager. Beløbet skal forrentes efter forsikringsaftalelovens § 24.

Klagegebyret tilbagebetales.

Peter Thønnings